

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 20241021124540

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 19 december 2024
Agendanummer	:
Onderwerp	: Uitgangspuntennotitie Natuurpark Donge
Portefeuillehouder	: T. Mertens

Voorstel

1. Het gebied Natuurpark Donge te ontwikkelen en hiervoor de uitgangspuntennotitie Natuurpark Donge vast te stellen.

Samenvatting

Het Rijk stelt financiële middelen beschikbaar voor het energieproject Net op Zee, Nederwiek 3. Een voorwaarde voor het verkrijgen van deze middelen is dat er geïnvesteerd wordt in natuurontwikkeling en/of het verbeteren van de fysieke leefomgeving. Het Natuurpark Donge is binnen de gemeente Geertruidenberg aangemerkt als een groot kansrijk project dat op verschillende manieren bijdraagt aan de versterking van de (leef)kwaliteit van de gemeente. Dit project kan dan ook gekoppeld worden aan vele programmalijnen. Te denken valt aan;

- Programma Leefbaarheid: Stimuleren Vergroening. Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaat adaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving;
- Programma Economie en Toerisme: Gastvrij voor bezoekers en inwoners door o.a. optimalisering van fiets- en wandelstructuren;
- Programma Mens en Zorg: Inwoners zijn en blijven vitaler. Alle inwoners nemen verantwoordelijkheid én initiatief om fysiek, mentaal en sociaal, gezond en fit te blijven. Ze blijven zich ontwikkelen en zijn weerbaar. Daardoor zijn ze er ook voor een ander.

In de uitgangspuntennotitie worden de kaders geschetst voor de gebiedsontwikkeling van dit natuurpark.

Inleiding

Het Rijk stelt financiële middelen beschikbaar voor het energieproject Net op Zee, Nederwiek 3. Een voorwaarde voor het verkrijgen van deze middelen is dat er geïnvesteerd wordt in natuurontwikkeling en/of het verbeteren van de fysieke leefomgeving.

De ontwikkeling van Natuurpark Donge sluit aan bij de ambities voor een toekomstbestendige en groene gemeente, zoals verwoord in de omgevingsvisie. Het project draagt bij aan beleidsdoelen op het gebied van klimaat, recreatie en gezondheid. De uiterlijke datum voor het indienen van projectvoorstellen voor de rijkssubsidie is 31 maart 2026. Om deze deadline te halen, willen we zo snel mogelijk starten met de verkennings- en planfase.

Ten zuiden van de kern Geertruidenberg en ten zuidwesten van de kern Raamsdonksveer liggen de gebieden Lindonk en Gasthuisweide, in de volksmond ook wel de Allardpolder genoemd.

Het eiland Geertruidenberg kent weinig ruimte voor nieuwe natuur. De Slikpolder is al aangewezen voor natuur, maar door de onduidelijkheid omtrent de dijkverlegging ligt dat project stil. Om de leefbaarheid in Geertruidenberg met deze gelden een impuls te geven is gekeken waar (tot korte afstand) van de kern Geertruidenberg (natuur)waarde toegevoegd kan worden, daarbij is het oog gevallen op de Allardpolder.

In de bijlage vindt u de uitgangspuntennotitie voor de gebiedsontwikkeling van Natuurpark Donge (werktitel). Het project omvat de transformatie van circa 30 hectare agrarisch gebied naar natuur en recreatie. In deze notitie worden de uitgangspunten voor de ontwikkeling van het natuurpark omschreven.

In de raadsinformatiebrief, met onderwerp: *Projecten binnen de gebiedsinvesteringen Net op Zee en de Powerport Regio Moerdijk* van 26 maart 2024 zijn de projecten binnen het investeringsprogramma Net op Zee Niederwiek 3 voor het eerst toegelicht. Daarnaast is op 21 juni 2024 het bestuursakkoord ondertekend ten aanzien van gebiedsinvesteringen hierover bent u geïnformeerd door de raadsinformatiebrief “Bestuursakkoord *gebiedsinvesteringen Net op Zee* van 21 juni 2024. Het project Natuurpark Donge, toen nog onder de werktitel Ecopark, werd hierin genoemd. Op donderdag 3 oktober is tijdens de raadsvergadering de raad luistert een eerste presentatie gegeven over het project en de uitgangspunten.

Bijdrage aan maatschappelijke opgave/ strategische doelstelling/ beoogd (maatschappelijk) effect

Klimaatverandering en biodiversiteitsverlies vormen grote uitdagingen op internationaal, nationaal én lokaal niveau. Ook in onze gemeente zullen we de komende decennia te maken krijgen met extreme weersomstandigheden zoals hitte, droogte en wateroverlast. Bovendien leidt het verlies aan biodiversiteit tot druk op de leefomgeving van onze inwoners. De gemeente Geertruidenberg zet zich daarom in voor een gezonde en veerkrachtige leefomgeving en bereidt zich actief voor op deze uitdagingen. De ontwikkeling van Natuurpark Donge biedt een unieke kans om hier op een grote schaal aan bij te dragen. Natuur speelt namelijk een cruciale rol in de reductie van CO2 en stikstof. Door natuur te combineren met recreatieve voorzieningen wordt bovendien de leefbaarheid verbeterd, wat resulteert in een prettige en gezonde omgeving voor iedereen.

In het **college** akkoord 2022-2026 heeft de gemeente een duidelijke ambitie geformuleerd op het gebied van duurzaamheid: *Het werken naar een duurzaam, fossielvrij, circulair en klimaatbestendig Geertruidenberg in 2050 of eerder.*

Natuurontwikkeling van Natuurpark Donge past binnen de strategische doelstelling: een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder. Daarnaast sluit het project aan op meerdere beleidsdoelstellingen uit andere programma's, zoals;

- Stimuleren Vergroening. Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaat adaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving (onderdeel van programma Leefbaarheid);
- Gastvrij voor bezoekers en inwoners door o.a. optimalisering van fiets- en wandelstructuren (onderdeel van programma Economie en Toerisme);
- Inwoners zijn en blijven vitaler. Alle inwoners nemen verantwoordelijkheid én initiatief om fysiek, mentaal en sociaal, gezond en fit te blijven. Ze blijven zich ontwikkelen en zijn weerbaar. Daardoor zijn ze er ook voor een ander (onderdeel van programma Mens en Zorg).

Argumenten

1.1 Natuurpark als uitlooph gebied voor inwoners

Het natuurpark wordt een belangrijk uitlooph gebied voor de inwoners van Geertruidenberg. Het natuurpark is bedoeld om zowel de huidige als toekomstige generaties de waarde van natuur te laten ervaren. Recreatieve voorzieningen zoals wandel- en fietspaden bevorderen de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners.

1.2 Vergroening van de gemeente Geertruidenberg

De gemeente Geertruidenberg heeft momenteel weinig natuurgebieden, zoals bossen of vogelweides, wat zorgwekkend is. Door het natuurpark te integreren in het bestaande groenblauwe netwerk, ontstaan kansen voor specifieke flora en fauna. Het natuurpark kan fungeren als ecologische stapsteen richting de Biesbosch, waardoor het een belangrijke bijdrage levert aan biodiversiteit, klimaatadaptatie, en gezondheid. Daarnaast draagt het positief bij aan het milieu.

1.3 Uitgangspuntennotitie als basis voor ontwikkeling

Door het vaststellen van de uitgangspuntennotitie worden de ambities en kaders voor de ontwikkeling van het natuurpark vastgelegd, waarmee een solide basis voor het verdere ontwikkelproces wordt gewaarborgd.

1.4 Rijksmiddelen voor gebiedsinvesteringen

De ontwikkelings-, grondverwervings- en inrichtingskosten van Natuurpark Donge kunnen volledig worden gefinancierd via de gebiedsinvesteringen in het kader van Net op Zee. Dit biedt een unieke kans om natuur en recreatie te ontwikkelen zonder dat de gemeente zelf grote investeringen hoeft te doen.

Kanttekeningen

1.1 Stijgende beheer- en onderhoudskosten

Meer natuur betekent een groter beheerareaal en dus hogere onderhoudskosten. In het programma van eisen worden beheer- en onderhoudsvoorwaarden opgenomen. Tijdens de planfase wordt een realistisch en haalbaar beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Bovendien dekt de rijkssubsidie het grootschalige onderhoud voor de eerste 10 jaar na aanleg.

1.2 Grondverwerving nog niet afgerond

De percelen in het plangebied zijn nog niet in eigendom van de gemeente Geertruidenberg. Dit wordt ondervangen door lopende gesprekken met de twee grondeigenaren om op minnelijke wijze tot verwerving van de percelen te komen.

1.3 Tijdige indiening van projectvoorstel

De deadline voor het indienen van het projectvoorstel voor de rijkssubsidie is 31 maart 2026. Om deze deadline te halen, is het noodzakelijk om tijdig de juiste expertise in te schakelen. Bij een positief raadsbesluit kan direct gestart worden met de volgende fases van de gebiedsontwikkeling, zodat het projectvoorstel op tijd kan worden ingediend.

Financiën

De gebiedsontwikkeling van natuurpark Donge staat in de startblokken. Kosten kunnen berekend worden nadat er een inrichtingsplan is opgesteld. Zodra er een inrichtingsplan met financiële uitwerking is opgesteld, zullen we de gemeenteraad informeren en vragen om besluitvorming.

Het subsidie plafond van de gebiedsinvesteringen voor gemeente Geertruidenberg bedraagt 11.7 miljoen euro (incl. btw) in de eerste tranche. De investeringskosten voor het Natuurpark Donge zijn globaal geraamd op circa 9 miljoen euro (incl. btw), inclusief ontwikkel-, grondverwervings- en inrichtings- en grootschalige beheerkosten (voor 10 jaar). De kanttekening die we hierbij willen maken is dat het fietspad (Koedam – Zandzakken monument) buiten deze raming valt. Het fietspad zal gedurende de planfase onderzocht worden om als koppelkans te kunnen uitvoeren. We streven ernaar om het gehele project (incl. fietspad tot Laatste Zandzakken monument) voor maximaal 10 miljoen (incl. btw) uit te voeren.

Communicatie

Na vaststelling van de uitgangspuntennotitie starten we met de planvorming van het Natuurpark. Participatie is een belangrijk onderdeel van dit proces. Er zullen verschillende instrumenten worden ingezet om inwoners en belanghebbenden te betrekken en te informeren over de voortgang.

Inclusieve samenleving

Dit voorstel geldt voor alle inwoners van de gemeente Geertruidenberg en draagt bij aan een inclusieve samenleving.

Uitvoering

Na vaststelling van de uitgangspuntennotitie is de volgende stap het opstellen van een gebiedsvisie, ondersteund door ecologisch onderzoek. Het participatietraject wordt vervolgd met de oprichting van een klankbordgroep. Samen met een landschapsarchitect wordt een gebiedsvisie en inrichtingsplan opgesteld, waarbij de klankbordgroep nauw betrokken zal zijn. Uiteraard betrekken we de raad en onze inwoners (en andere belanghebbende) op verschillende momenten in dit proces.

Vervolg stappen in de verkenningfase:

- Grondstrategie en grondverwerving (Raadvoorstel kwartaal 1 van 2025)
Gebiedsvisie

- Onderzoeken starten (ecologie, bodem, hydrologie)
- Participatietraject vervolgen
- Raadsinformatiebrief met gebiedsvisie en schetsontwerp: kwartaal 2 van 2025

Vervolgstappen in de planfase:

- Integraal inrichtingsplan (incl. beheer en onderhoudsplan) i.s.m. landschapsarchitect
- Financieel plan
- Vaststellen inrichtingsontwerp en financieel plan: kwartaal 3 van 2025 door college en gemeenteraad.

Bijlagen

1. Uitgangspuntennotitie Natuurpark Donge
 - 1.1 Omgevingsvisie Geertruidenberg samengevat
 - 1.2 Opbrengsten brainstorm stakeholders
 - 1.3 Enquête peiling Natuurpark

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris a.i., de burgemeester,

R. Brekelmans

M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg.

Besluit:

De raad besluit:

1. Het gebied Natuurpark Donge te ontwikkelen en hiervoor de uitgangspuntennotitie Natuurpark Donge vast te stellen.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 19 december 2024,

Geertruidenberg,

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

H.J. Dammingh

M. Witte